4

דברים (תש"ה)

פרק א' י"ט - ל"ה (מעשה המרגלים)

(הערה: גליון זה הוא המשך גליון דברים תש"ד שעסק בחלק הראשון של פרקנו א-י"ח מפני שאלה א' שם עסקה במבנה הפרשה כולה, היא מועתקת בזה שנית).

א. למבנה הפרשה. בגלל אופין המיוחד של פרשיות ראשונות שבס' דברים ד דברי תוכחה ומוסר - על הלומד לשים לב במיוחד לחלוקת הענינים ולמבנה!
ר' דוד הופמן מחלק את דברי משה הראשונים לשני חלקים עקריים.
חלק ראשון: פרק א פסוק ו' - פרק ב פסוק א' (ועד בכלל)
" שני: " ב " ב' - " ג " כש'

xx 1. נמק את החלוקה הזו בנמוקים פנימיים וחיצוניים.
2. מהו הרעיון העיקרי שבכל אחד משני החלקים הנ"ל?
3. " " המשותן לשניהם?
4. מהי חלוקת פרק א? סמן ביחוד, אלו חלקים בפרק הם חלקים עקריים ואלו מהם נאמרו דרך אגב ויש לראותם כמאמרים מוסגרים.

ב. י"ט - כ' - כ"א.
1. לאיזה צווי מוסבות המלים י"ט כאשר צוה ה' אלוקינו אותנו
ולאיזה דבור " " כ' כאשר דבר ה' אלוקיך לך?
x2. מה הקשר שבין הפסוקים כ-כ"א ולמה למשה לומר להם:
"באתם עד הר האמורי", הלא הם יודעים זאת?

ג. אברבנאל שואל "בספור המרגלים שהביא אחר מנוי הטופסים: אם היתה כונתו להוכיח על עונותיהם, יקשה מאד, למה לא התחיל ממעשה העגל, שהיה החטא הראשון וכי נגע עד הנפש, ואין לך לומר ששכחו, כי הנה בפרשת עקב הביאו והאריך בספורו (פרק ט), ואם כן יקשה, למה הביא ראשונה חטא המרגלים שהיה אחרון בזמן ובאחרונה הביא ענין העגל, שהיה החטא הראשון; גם החטא המתאוננים רע ותבער בם אש ח' (במדבר י"א) וחטא המתאוים בקברות התאוה (במדבר י"א), שניהם קדמו לענין המרגלים, יקשה, למה לא זכרם כאן גם והביאם אח"כ במרשת עקב (ט' כ"ב), ובאו אם כן העונות בלי סדור, ואם תאמר שלא באו לתכלית התוכחה, אלא בדרך סתור מה שקרה בדברי הימים אשר למלכים, יקשה גם כן, למה לא נזכרו הדברים כתי זמנם וכתי מה שקרו, הראשון ראשון?
ענה למאלתו!

ד. השוה פרשתנו א' כ"ב - כ"ג לבמדבר י"ג א - ג.
לכאורה נראים דברי משה כאן סותרים את דברי הכתוב שם.
1. מהי הסתירה העיקרית?
2. כיצד מיישב אותה רש"י שם ב' ד"ה שלח לך; ג' ד"ה על פי ה'?
3. ר' דוד הופמן במדרשו לס' דברים קובע, שיש להסביר את הסתירות המדומות (או ההבדלים) בין מקומנו לבמדבר י"ג מתוך, "שמשה רבנו מדבר שם כהסטוריון וכאן כמוכיח".
הסבר את הבדלי הנסוקים מתוך ההבדל העקרוני הזה!

ה. שאלות ודיוקים ברש"י:
xx1. י"ט ד"ה המדבר הגדול והנורא — מה קשה לו?
2. כ"ב " ויחיבו אותנו דבר — מה מצריכו לחדש כך?
xx בעל לבוש האורה מקשה: למה לא פרש כך במדבר י"ג כ"ו ד"ה ויחיבו אותנו דבר? נסה לענות על קושיתו!
3. " " ואת העדים — מה קשה לו?
xx 4. כ"ג " שנים עשר אנשים — הרא"ם מקשה: ויש לתמוה על דבריו "מגיד" שלא היה שבט לוי עמהם"
דבלי פסוק ד"שנים עשר איש אחד לשבט" תימוק לי מפרשת "שלח" שמנה בפירוש כל נשיאי השבטים, שהלכו לתור את הארץ, דנשיא שבט לוי לא היה בתוכם, אם כן, למה לו ללמוד מפסוקנו נסה ליישב את קושיתו!